

Tredje Afsnit.

Patronatsforholdet til Frue Kirke.

Ved Ministeriets Skrivelse af 31. Decbr. 1877, jfr. Aarb. f. 1877—78 S. 585, blev det, efter Indstilling fra Inspektionen, fastsat, at der, naar fra 1. Jan. 1878 Tavleombæringen ophørte, for Tiden kun skulde udsættes Bøsser til bedste for Kirkens egen Kasse. Da imidlertid Indtægten af Bøsserne ved alle Stadens andre Kirker blev delt mellem Kirken og de Fattige, androg Inspektionen paa, at en lignende Ordning maatte blive indført for Frue Kirkes Vedkommende. Herved vilde Kirken vel lide et Tab i Indtægt; men dette Tab turde dog ventes formindsket derved, at det ved en saadan Forandring vilde blive muligt for Præsterne at henvende en Opfordring til Menigheden om Bidrag, hvilket de ikke med nogen Virkning kunde gjøre, naar Indtægten alene kom Kirken til gode.

Efter at Konsistorium ved Skrivelse af 11. Febr. 1881 havde forelagt Sagen for Ministeriet, fastsatte dette under 18. Marts s. A., at Indtægten af Bøsserne fremtidig deles mellem Kirken og de Fattige, saaledes at Præsterne modtage Halvdelen af Halvdelen og anvende det efter Bestemmelsen.

— Under 23. Decbr. 1880 udfærdigedes følgende Cirkulære til Patronaterne for Sognekirkerne i Kjøbenhavn.

»Da, ved Antændelse af en Kirkebygning, Ilden, hvis den i Tide bemærkes, i Almindelighed vil kunne slukkes, naar blot noget Vand og de fornødne Redskaber ere ved Haanden, men den derimod næppe vil være til at overvinde, naar den først har faaet Lejlighed til uhindret at gribe om sig, skulde Ministeriet tjenstligst anmode Patronatet om behagelig at ville paalægge den under samme sorterende Kirkeinspektion at drage Omsorg for, at Kirkebygningen for Kirkens Regning holdes forsynet med et Vandkar, ikke under halvanden Alen højt og som rummer i det mindste 2 Tønder, samt med mindst 1 Haandsprøjte af den Slags, som bruges af Londons Brandkorps, hvilke tilsammen ville være at hensætte i Taarnet eller, hvor intet Taarn er, paa Højloftet, men i begge Tilfælde tæt ved det Sted, hvor Opgangen til Taarnet eller til Loftet ender. Karret vil stadig være at holde fyldt med Vand, saa længe Frost ikke er indtraadt.

Det bemærkes, at de ommeldte Sprøjter med tilhørende Spand, der uden Vanskelighed kunne bæres og afbenyttes af en enkelt Mand, faaes hos Merryweather & Sons (York Street, Lambeth, London), og at Indkjøbsprisen i London ikke overstiger 60 Kr. End videre bemærkes, at den heldigste Maade, hvorpaa Vandet kan fornyes i Karret, er ved at lede Regnvand ind i dette, medens det overflødige Vand ledes ud gennem et Afløbsrør.

Patronatet ville behagelig paase, at de Foranstaltninger, som ville være at udføre i Henhold til oven anførte, iværksættes uden Ophold.«

— Paa Universitetets Vegne som Patronat for Frue Kirke har den akademiske Værge under 3. Decbr. 1880 udstedt en Deklaration om, at en Afgift, stor 20 Rdl. om Aaret til Underholdning af det Gyldenløveske Epitafium, der hviler paa Ejendommen Matr. Nr. 278 B i St. Annæ Øster Kvarter, ikke skal hvile paa de 13 □ Alen af den nævnte Ejendom, hvilke ved Skjøde af 25. Jan. 1872 ere solgte af Lensgreve Moltke til Grevskabet Bregentved til Assessor pharm Hauberg og ved dette Skjøde henlagt til Matr. Nr. 278 D 1.

— Efter Indstilling fra Inspektionen har Konsistorium under 12. Maj 1881 bifaldet, at der til Indretning af det fornødne til Forebyggelse af Lynnedslag i Kirken anvendtes 1,455 Kr. samt til Anskaffelse af en ny Messehagel 210 Kr.

Under 18. Juni s. A. begjærede Ministeriet en Erklæring om, hvorledes Kirkebygningen var beskyttet mod Lynnedslag, og om, hvad der maatte udfordres til en behørig Sikring i denne Henseende af Kirkebygningen i dens Helhed. Ministeriet tilføjede, at det vilde anse det for rettest, at der tilvejebragtes et Forslag fra cand. polyt. Colding, der havde været benyttet af Ministeriet ved Anbringelse af Lynledninger paa forskellige Kirker. Konsistorium meddelte i denne Anledning i Skrivelse af 7. Juli, hvad der i saa Henseende allerede var foretaget, ledsaget af en Fremstilling af Kirkens Arkitekt om Arbejdets Udførelse, idet det udtalte det Haab, at Ministeriet herefter vilde finde, at Kirkebygningen paa forsvarelig Maade var sikret mod Lynnedslag. Under 8. Avg. erklærede Ministeriet sig heri enigt.

— Ved Skrivelse af 8. Decbr. 1880 til Kirkens akademiske Værge har Konsistorium approberet følgende, af ham udarbejdede Udkast til en Forening angaaende Afløsningen af Ægt og Arbejde til Hvidovre Kirke, efter at Kjøbenhavns Amts Amsraad havde approberet den, for saa vidt den paalagde Hvidovre Sognekommunes Kasse Forpligtelser.

Imellem Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, som Ejer af Hvidovre Kirke, og Hvidovre Sogneraad bliver herved i Henhold til Lov af 28. Febr. 1856 og i Medfør af Konsistoriums Resolution af 8. Decbr. 1880 oprettet efter nævnte Forening:

1. Al Ægt og Arbejde, som i Følge Lov og Anordninger hidtil retlig har kunnet fordres af Hvidovre Sogns Beboere til Sognekirkens Vedligeholdelse bortfalder fra 1 Jan. 1880 at regne, mod et aarligt Vederlag af 46 Kr., skriver Sex og Fyrretyve Kroner.
2. Denne Erstatning udredes aarlig af Hvidovre Sognekommunes Kasse med Amsraadets Samtykke af 4. Decbr. 1880 i en samlet Sum inden hvert Aars 1. Maj — første Gang pro 1. Maj 1880 — og skal i fornødent Fald kunne indrives ved Udpankning paa lovbefalet Maade. Saa længe Vor Frue Kirke vedbliver at være Ejer af Kirken, sker Indbetalingen til den akademiske Værge for Vor Frue Kirke eller til den, der paa denne Kirkes Vegne er berettiget til at oppebære Afgiften.

3. Omkostningerne ved denne Forening og dens Tinglæsning udredes af Parterne, hver med det halve.

Saaledes oprettes denne Forening, der til Bekræftelse forsynes med Underskrifter.

Kjøbenhavn, d. 9. Decbr. 1880 og Hvidovre Sogneraad, d.

Paa Vor Frue Kirkes Vegne

Goos.

I Sogneraadet

Chr. Guldencrone.

— I Marts 1880 androg Klokker Erlandsen om, at den ham tilstaaede Huslejegodtgjørelse af 200 Kr. aarlig maatte blive forhøjet, dels af Hensyn til, at Huslejen saa vel som andre Livsfor nødenheder vare væsentlig fordyrede, dels fordi han som Følge af de forandrede Kirkegaardsforhold havde mistet en Indtægt, han tidligere havde haft for Beregning af Afgiften for Ligs Nedsættelse i Ejendomsgravsteder paa Frue Assistens Kirkegaard samt Paategning af Skjødet, hvilken Indtægt, da Antallet af disse Gravskjøder aarlig beløb sig til c. 120, havde udgjort c. 240 Kr. Efter Konsistoriums Opfordring udtalte Inspektionen sig i Skrivelse af 9. Maj 1881 om dette Andragende.

Inspektionen kunde ikke tilraade en Forhøjelse af den under Navn af Huslejegodtgjørelse Klokkeren tillagte Lønningsdel. En saadan Forhøjelse vilde have videre rækkende Konsekvenser for Kirkens Kasse, da der var adskillige Embeds- og Bestillingsmænd ved Kirken, som nød en Lønningsdel under dette Navn. Det virkelige Forhold var, at Betegnelsen paa denne Maade af en Lønningsdel kun angav en historisk Oprindelse, men at der i meget lange Tider ikke havde været Tale om, at Størrelsen endog blot tilnærmelsesvis skulde svare til den virkelige Husleje. Ved alle i senere Tider truffne Lønningsforanstaltninger, særlig i Retning af Forbedring, var man stedse gaaet ud fra, at hin Huslejegodtgjørelse var et Fixum, ikke en variabel Størrelse. Ellers vilde den naturlige Vej for Lønningsforbedring have været, at man havde forhøjet denne Lønningsdels Beløb. Denne Vej var man ikke gaaet, og ved Posternes Besættelse, ogsaa Klokker Erlandsens Udnævnelse, havde der aldrig for nogen kunnet været Tvivl om, at hin Betegnelse kun var et Navn. Ved nu at bevilge Klokkerens Andragende vilde man forrykke alle tidligere Forudsætninger.

Med Hensyn til den anden af Klokkeren omtalte Indtægt havde de stedfundne Undersøgelser ikke bragt fuld Sikkerhed til Veje om dens Oprindelse; men det sandsynlige Forhold var det, at Indtægten alene beroede paa den akademiske Værges Foranstaltning, at overlade Klokkeren Skjødernes Paategning med Afgiftsberegningen som Byrde, og til Vederlag herfor at oppebære den Kjendelse af 2 Kr., som Værgen selv vilde have oppebaaret, hvis han havde besørget Beregningen og Paategningen. Som en paa privat Foranstaltning beroende Indtægt var den ikke taget i Betragtning ved Opslagene om Embedets Indtægter i Tilfælde af Vakancer, og Tilsagnet i slige Opslag om, at de opregnede Indtægter tilsikredes den ansatte, omfattede derfor ikke denne Indtægt. Da den akademiske Værges Lønningsforhold reguleredes efter Prof. Clausens Afgang og ved Hvidovresagens Tilendbringelse, forandredes Forholdet for saa vidt, som Kjendelsen for Paategningen af Skjøderne nu ikke længer de jure kunde tilkomme Værgen, men maatte tilfalde Kirkens Kasse. Fra nu af oppebar Klokkeren den altsaa i Kraft af en Overdragelse fra Kirken, men stadig som Vederlag for en

vis Extraforretning. At denne Forretning skulde overlades ham, og Indtægten for den være tilsikret ham, derfor var der vedblivende ingen Hjemmel. Heraf fulgte, at den Omstændighed, at Forretningen og dermed Kjendelsen var ophørt ved den nye Ordning af Kirkegaardforholdene, ikke kunde begrunde noget Retskrav paa Godtgjørelse for Klokkeren. Paa den anden Side kunde det ikke nægtes, at dette Indtægtstab faldt haardt paa Klokkeren, der i sin egen og sine Forgængeres Embedstid altid havde set Indtægten forbundet med Embedet. Det var derfor ogsaa troligt, at man, hvis Opmærksomheden havde været henledet paa dette Forhold ved hin Omordning, vilde have fundet nogen Godtgjørelse billig, og Inspektionen troede derfor ogsaa, at en saadan nu burde tilstaaes. Herved maatte det imidlertid bemærkes, at man var gaaet ud fra, at den nye Ordning paa anden Maade, navnlig ved Kirkens hyppigere Benyttelse ved Begravelser, vilde skaffe Kirkebetjentene, og deriblandt ogsaa Klokkeren, forøget Indtægt. I hvilken Grad denne Forudsætning vilde slaa til, efterhaanden som Begravelsesforholdene efter den nye Ordning udviklede sig, kunde ikke udtales paa nogen almengyldig Maade. Inspektionen ansaa det derfor for rigtigt, at Godtgjørelsen kun burde gives i Form af et ekstraordinært Gratiale, om hvilket det forbeholdtes den akademiske Værge hvert Aar at gjøre Indstilling, efter Samraad med Inspektionen i sin Helhed. Godtgjørelsen for Regnskabsaaret 1880—81 foreslog Inspektionen ansat til 100 Kr.

Efter Inspektionens Indstilling bevilgede Konsistorium under 12. Maj 1881, at der for Regnskabsaaret 1880—81 tilstodes Klokker Erlandsen et ekstraordinært Gratiale paa 100 Kr. i Betragtning af det Indtægtstab, han havde lidt ved den nye Ordning af Kirkegaardforholdene.

— Kateket Kjølhede, der under 20. Marts 1879 befordredes til et Sognekald paa Bornholm, som han dog først tiltraadte i Juni s. A., indgav til Inspektionen et til Ministeriet stilet Andragende om, at han for Maanederne April og Maj, i hvilke han var vedblevet at fungere som Kateket, maatte oppebære den normerede Kateketløn. Da Inspektionen ansaa Kjølhedes Begjæring for vel grundet, fandt den ingen Anledning til at forelægge Spørgsmaalet for Ministeriet, men afgjorde det selv derhen, at den ommeldte Løn udbetaltes ham. Herom blev der ved Revisionen af Regnskabet for 1879—80 gjort Udsættelse, idet Revisor fastholdt, at Sagen burde forelægges for Ministeriet. Ved under 27. Oktbr. 1880 at forelægge Regnskabet til Decision udtalte Konsistorium, at det ingen Tvivl nærrede om, at Inspektionen havde været fuldkommen berettiget til at afgjøre dette Spørgsmaal, og at det ikke heri kunde gjøre nogen Forandring, at Ansøgningen var stilet til Ministeriet, eftersom det kun var Mening, at den skulde befordres videre, hvis Inspektionens endelige Afgjørelse blev den for Ansøgeren ugunstige. Konsistorium tvivlede heller ikke om, at Afgjørelsen af Realiteten, hvis Spørgsmaalet var blevet indstillet til Ministeriet, vilde være sket paa samme Maade, som nu var Tilfældet.

Den under 24. Novbr. 1880 afsagte Decision lød paa, at Udsættelsen efter Omstændighederne og navnlig under Hensyn til Mangelen af nærmere Bestemmelser angaaende Inspektionens Myndighed kunde bortfalde.

— Ved kgl. Resol. af 6. Decbr. 1880 er det indtil videre overdraget Kantor ved Frue Kirke Viggo Sanne at give Undervisning i Messesang 2 Timer ugentlig

i Pastoralseminariet mod en aarlig Godtgjorelse af 200 Kr. af Universitetets Udgiftkonto 1. d.

— Konsistorium har under 12. Maj 1881 tilstaaet Arkitekt Vilh. Petersen et Honorar af 200 Kr. for den af ham i 1880—81 ydede Bistand i Kirkens Bygningsaenliggender.

— Følgende 3 Legatgravsteder ere tilkomne:

Ved Skrivelse af 11. Febr. 1881 har Konsistorium tilladt, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Partikulier H. Nicolajsens og ligeledes afdøde Hustrus Gravsted paa Frue Assistens Kirkegaard, Monumentlinien Nr. 21, for det Tidsrum, fra hvilket Gravstedet er kjøbt, nemlig indtil d. 3. Apr 1929, mod Indbetaling af den i Testamentet dertil legerede Kapital af 400 Kr. Vedligeholdelses Vilkaarene vare de sædvanlige, jfr. Aarb. f 1876—77 S. 276

Under s. D. har Konsistorium meddelt Tilladelse til Overtagelsen af den sædvanlige Vedligeholdelse af afdøde Enkefru Louise Tamdrups Gravsted sammesteds litr. H. Nr. 54 indtil d. 31. Decbr. 1900, mod Indbetaling af 300 Kr.

Derhos har Kirken i Henhold til Konsistoriums Skrivelse af 19. Marts 1881 overtaget paa sædvanlige Vilkaar Vedligeholdelsen af Enkefru S. Lassens Gravsted sammesteds litr. A. Nr. 90 indtil d. 31. Decbr. 1921, mod en Indbetaling af 200 Kr.

— Ved Skrivelse af 12. Maj 1881 til den akademiske Værge har Konsistorium bevilget, at den Kirkeværge for Hvidovre Kirke tillagte aarlige Løn af 10 Kr. fra Regnskabsaaet 1880—81 at regne forhøjes til 20 Kr. aarlig.

— Konsistorium har under 21. Jan. 1881 fritaget Bestyrelsen for Sømandsstuen for Udgifterne til Varme og Belysning ved en Gudstjeneste, den agtede at holde i Kirken.